

UNIVERSITEIT UTRECHT

Penologische filosofie

Over de opkomst en neergang van Paterson's
Borstals in Engeland

Wieke Kapteijns
3687821
13-8-2014

Foto op de voorpagina:
Borstal-jongens uit North Sea Camp, 1935¹

¹ Van <http://bostonpast.blogspot.nl/2013/02/freiston-shore.html> (versie 10 februari 2013).

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Hoofdstuk 1.....	6
1.1 Het gevangenisstelsel tot 1878.....	7
1.2 De Du Cane era.....	8
1.3 De Ruggles-Brise era.....	10
1.4 De Paterson era.....	11
Hoofdstuk 2.....	14
1.1. Het Borstal-systeem tot 1922.....	14
1.2. Paterson en het nieuwe Borstal-systeem.....	17
Hoofdstuk 3.....	21
1.1. De historische tijdgeest	21
1.2. De erfenis van Paterson.....	24
Conclusie.....	28
Literatuurlijst.....	30

Inleiding

De geschiedenis van straf en criminaliteit in Engeland is uitvoerig bestudeerd en beschreven en van grote invloed op de haar imperium geweest. Britse *penologists* (penologen) waren niet alleen toonaangevend in het moederland maar drukten ook hun stempel op de verste uithoeken van het rijk. Eén van deze invloedrijke beleidsmakers was Sir Alexander Paterson (1884-1947). Paterson heeft in korte tijd een bijzonder stempel gedrukt op het gevangeniswezen in Engeland en daarbuiten. Zoals hij zichzelf beschreef was hij 'a missionary, not an administrator.'² Zijn werk begon bij het zogenaamde Engelse 'Borstal system'. In het Nederlands zouden wij dat vertalen als tuchtschool, jeugdgevangenis of heropvoedingsgesticht. De Engelsen definiëren het als: 'an informal name for an establishment in which offenders aged 15 to 21 could be detained for corrective training.'³

Het idee van een Borstal systeem vloeide voort uit een rapport van het Gladstone Committee in 1894-1895 en was een reactie op de dringende problemen omtrent criminaliteit en gevangenschap in Engeland. Een belangrijke maatregel was de opdeling van criminelen in verschillende klassen. Zo werden misdadigers tussen de 16 en 23 naar 'Borstal Camps' gestuurd, een systeem dat in 1908 daadwerkelijk was opgezet. Jongeren werden hier een half tot drie jaar vastgehouden en onderworpen aan een heropvoeding.

Alexander Paterson kreeg bekendheid door zijn vurige strijd om het Borstal-systeem te hervormen naar het voorbeeld van de Engelse openbare scholen vanaf 1850. Onder de lijfspreuk 'you cannot train lads for freedom in an atmosphere of captivity and repression'⁴ wilde Paterson jonge misdadigers een nieuwe kans geven om verantwoordelijk te zijn en goed te doen. Hij voerde verregaande hervormingen door in het systeem en het personeel die uiteindelijk leidden tot de eerste succesvolle 'open prison' zonder tralies en muren. Volgens hem toonde dit aan dat een gesloten gevangenis niet de beste oplossing is voor het straffen en rehabiliteren van jonge criminelen. In 1947 stierf Paterson en brokkelde zijn ideaal in de Engelse samenleving snel af.

Het is interessant om te onderzoeken hoe de ideeën van Paterson na zijn dood voort zijn blijven bestaan in het Engelse gevangenisregime. Paterson heeft flink wat voeten in de aarde gehad en zijn ideaal, belichaamd in de eerste 'open prison' bij Lowdham Grange in Nottinghamshire, was sterk en werd in eerste instantie toegejuicht. De opkomst en de frisse wind van Paterson worden in de meeste standaardwerken over Engelse gevangenshervormingen wel besproken maar over

² L.W. Fox, *The English prison and Borstal systems* (Londen 1952) 67.

³ Volgens de Free Online Dictionary: <http://www.thefreedictionary.com/borstal>.

⁴ A. Paterson, 'Discipline', in: S.K. Ruck ed., *Paterson on prisons. Being the collected papers of Sir Alexander Paterson* (Londen 1951) 95-101, 96.

eventuele continuïteit is bar weinig geschreven. In *The Oxford History of the Prison* (1995) van Norval Morris en David Rothman wordt Paterson genoemd om zijn uithoudingsvermogen en bijzondere hervormingen, maar ze schrijven slechts één korte alinea over het Borstal-systeem na zijn dood.⁵ Er bestaat verder weinig andere hedendaagse academische literatuur die zich hiermee bezig houdt.

Naast de wetenschappelijke relevantie van dit onderwerp meen ik ook een hedendaagse relevantie te hebben ontdekt. De criminologen John Pratt en Anna Eriksson beschrijven in *Contrasts in punishment: an explanation of Anglophone excess and Nordic exceptionalism* (2013) een crisis in het gevangeniswezen van de voormalige Commonwealth (Engeland, Australië en Nieuw-Zeeland). Zij beschouwen dit als 'penal excess' en zien in tegenstelling tot de Scandinavische landen een streng klimaat van straffen, hoge percentages gedetineerden, overvolle cellen en onmenselijke gevangenisomstandigheden. Een toonaangevende belangenorganisatie 'The Howard League for Penal Reform' zet zich in voor hervormingen binnen het Engelse gevangeniswezen en pleit voor verandering. Zoals woordvoerder Frances Cook schreef: 'It is far worse than anyone imagined: one in four people behind bars are packed like sardines into cramped cells.'⁶ Maar niet alleen Engeland bestaat deze 'penal excess', ook in Nederland is er een roep om strengere straffen en een hardere aanpak van jonge criminelen. Nederland kampt met hoge recidive van ongeveer 50% en staatssecretaris van Veiligheid en Justitie Fred Teeven pleit voor een stevige aanpak.⁷ Sommige specialisten beweren dat we een frisse blik op het probleem nodig hebben. Ik denk echter dat het terugkijken naar de geschiedenis, door de ideeën van Paterson weer onder de aandacht te brengen, ook een nieuwe benadering zou kunnen zijn voor het probleem van hoge recidive.

Het hervormde Borstal-systeem vanaf 1922 is illustratief voor Paterson's ideaal en bij uitstek een manier om te onderzoeken in hoeverre dit ideaal grip kon krijgen op de Engelse samenleving. De centrale vraag die ik in dit paper wil beantwoorden luidt als volgt: hoe konden de ideeën en hervormingen van Paterson voortleven na zijn dood? Aan de hand van de opkomst en neergang van deze 'nieuwe' Borstals meen ik deze vraag te kunnen beantwoorden en wil ik tevens een verklaring geven waarom dit zo is gelopen. Dit kan het wetenschappelijke hiaat omtrent het Borstal-systeem wellicht opvullen en bovendien een alternatieve kijk geven op het probleem van 'penal excess'. Allereerst beschrijf ik in hoofdstuk 1 hoe Engeland dacht over het gevangeniswezen aan het eind van de negentiende en begin twintigste eeuw. Vervolgens ga ik in hoofdstuk 2 dieper in op het ontstaan van het Borstal-systeem en de rol van Paterson hierin. Tenslotte, in hoofdstuk 3, schets ik de

⁵ S. McConville, 'The Victorian prison: England, 1865-1965', in: N. Morris en D.J. Rothman ed., *The Oxford History of the Prison: the practice of punishment in Western society* (New York 1995) 130-167, 160.

⁶ The Howard League for Penal Reform, 'Revealed: the true scale of overcrowding prisons in England and Wales' (2 september 2013) <http://www.howardleague.org/true-scale-of-overcrowding/> (versie 30 november 2013).

⁷ Te lezen op <http://www.rijksoverheid.nl/regering/bewindspersonen/fred-teeven>.

naoorlogse tijdgeest omtrent het Borstal-systeem en geef ik enkele verklaringen voor haar neergang. De daadwerkelijke efficiëntie en het succes van de Paterson's Borstals kan ik wegens ruimtegebrek niet meenemen in dit onderzoek. De publieke en politieke perceptie van Paterson's Borstal-systeem en het ideaal daarachter staan daarentegen wel centraal. Ik zal voornamelijk schrijven vanuit een discoursanalyse waarin boeken van toenmalige beleidsmakers en krantenartikelen uit Engelse kranten tussen 1900-1950 als primaire bronnen fungeren.⁸

⁸ De krantenartikelen zijn online vertrekt door The British Newspaper Archive: <http://www.britishnewspaperarchive.co.uk/>. Het archief heeft de meeste Engelse kranten vanaf 1800 tot 1950 gedigitaliseerd en beschikt over een goede zoekfunctie. Ik heb gezocht op 'Borstal' en zowel negatieve als positieve artikelen verzameld om de publieke opinie en tijdgeest te illustreren.

Hoofdstuk 1

'The mood and temper of the public in regard to the treatment of crime and criminals is one of the most unfailing tests of civilization in any country.'

Winston Churchill, 1910.⁹

~

'For twenty years our prisons presented the pattern of deterrence by severity of punishment, uniform, rigidly, and efficiently applied. For death itself the system had substituted a living death.'

Lionel Fox, 1952.¹⁰

~

Als we Churchill mogen geloven is de omgang met misdadigers een tekenend voor hoe humaan en verlicht de samenleving is. Er valt te discussiëren over de strekking van dit citaat, maar het geeft aan in welke mate straf en misdaad rondspookten in het Engelse discours rond 1900. Er werd rond 1900 heftig gediscussieerd over de functie van gevangenissen en logischerwijs ontwikkelden deze discussie en het gevangeniswezen zich naarmate de tijd vorderde. In dit hoofdstuk zal ik beschrijven hoe binnen relatieve korte tijd (1878-1947) het gevangenisregime in Engeland veranderde en wat de rol van de Britse *penologists* was. De centrale vraag die ik daarbij stel is: hoe dachten de Engelsen over de gevangenis en straf in deze periode? Het beantwoorden van deze vraag is van belang omdat de de 'Borstal camps' onderdeel werden van het gevangenisregime in Engeland.

Ter wille van de helderheid beschrijf ik de gevangenisgeschiedenis aan de hand van drie Engelse Prison Commissioners: Sir Edmund du Cane, Sir Evelyne Ruggles-Brise en Sir Alexander Paterson. Dit is ook de indeling die Lionel Fox (opvolger van Paterson) gebruikt in *The English prison and Borstal systems* (1952), omdat de Engelse gevangenisgeschiedenis 'seems to fall almost too neatly into three periods of similar length divided by years of war, each, under the influence of one dominating personality, offering its answer to our question through the reinterpretation of one dominating principle.'¹¹ Vanaf 1878 werd het bestuur van Prison Commissioners het uitvoerende orgaan omtrent alle Engelse gevangenissen en bepaalde haar richting waarmee ze dermate toonaangevend werden dat er veelal gesproken werd over era's, zoals bijvoorbeeld de 'Paterson-era'.¹² Ieder regime had zijn prioriteit en dit kwam tot uiting in het beleid. Dat betekent echter niet dat ze vrij waren van invloeden vanuit de samenleving. Tevens wil ik benadrukken dat de verschillende era's in elkaar voortvloeien en dat de driedeling niet zo star is bedoeld als in eerste instantie lijkt.

⁹ McConville, 'The Victorian prison', 165.

¹⁰ Fox, *The English prison and borstal systems*, 51.

¹¹ Ibidem, 66.

¹² Ibidem, 48.

Het Engelse gevangenisstelsel tot 1878

Engeland heeft een unieke geschiedenis als het gaat om de behandeling van haar misdadigers. Tot het einde van de negentiende eeuw had het land twee strikt gescheiden systemen voor het wegstoppen van criminelen: de zogenaamde 'convict prisons' en 'local prisons'. Elk systeem opereerde op zichzelf en bemoeide zich niet met het andere systeem. De 'convict prisons' werden gerund door de centrale regering en waren oorspronkelijk bedoeld om de grootste en meest gevaarlijke misdadigers vast te houden tot ze op transport konden naar de kolonies. Overplaatsing via een 'ticket-of-leave' systeem¹³ was de meest goedkope manier om van hun misdadigers af te komen omdat het bouwen van grote standaard gevangenissen te duur bleek.¹⁴ Tot 1867 werd Australië gebruikt als afvoerput voor haar criminelen maar transportatie kreeg een steeds minder afschrikwekkend effect en werd afgeschaft.¹⁵ Tegelijkertijd ontstond er wel een publieke onrust om de misdadigers hier in Engeland te houden. 'Convicts were seen as a national threat, people whose implacable criminal natures were compounded by an animalistic sexuality and profound immorality and who were therefor likely to expand a dangerous subversive class.'¹⁶ Om de publieke bezorgdheid weg te nemen werden 'convict prisons' steeds meer in gebruik genomen. Al vanaf 1816 was er voorzichtig begonnen met het bouwen van dit soort gevangenissen maar naarmate de transportatie steeds meer afnam ontstond er vanaf 1844 een bouwspurt. Om de 'convict prisons' effectief te besturen werd er in 1850 een Prison Act doorgevoerd en werd er een bestuur van Directors of Convict Prisons opgesteld dat verantwoordelijk was voor al deze gevangenissen.

Deze centralisering had ook invloed op de 'local prisons'. Dit waren gevangenissen die per provincie gefinancierd en georganiseerd werden en een sterke onafhankelijkheid kenden. Ze hadden echter veel onderhoud nodig en kostten meer dan ze opbrachten waardoor er een steeds luidere roep te horen was die pleitte voor een verandering. Dit kwam in de vorm van nationalisering. Door een steeds uitgebreider treinnetwerk werd de mobiliteit van een veroordeelde misdadiger groter waardoor 'their punishment became a central rather than a local responsibility.'¹⁷ Bovendien ontstond er een groep *penologists* die steeds meer invloed kreeg op het gevangenisbeleid en het oneens was met de grote verscheidenheid in zwaarte van straffen per provincie. 'Why should mere

¹³ Dit was een systeem gestoeld op het geloof dat uitzetting naar een kolonie goed gedrag zou bevorderen. Een 'ticket' naar bijvoorbeeld West-Australië zou de gevangene motiveren om harder te werken en zich voorbeeldig te gedragen om zo snel mogelijk op transport te komen waarna hij in relatieve vrijheid in de kolonie kon leven.

¹⁴ J. Hirst, 'The Australian experience: the convict colony', in N. Morris en D.J. Rothman ed., *The Oxford History of the Prison: the practice of punishment in Western society* (New York 1995) 263-295, 264.

¹⁵ McConville, 'The Victorian prison', 135.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ibidem, 140-141.

geography determine the amount and type of punishment?’¹⁸ Nu er een permanent bestuur was van deze groep kon zij dit uniforme beleid aanzwengelen. Zoals Fox schreef: ‘Hard labour, hard fare, and a hard bed were the proper elements of a prison régime.’¹⁹ In 1865 kreeg de Home Secretary goedkeuring van het Engelse parlement om de financiële steun bij lokale gevangenissen weg te trekken als ze niet wilden meewerken aan het uniforme beleid dat de Directors of Convict Prisons uitstippelden en daarmee verloren de provincies een groot deel van hun autonomie. Vervolgens, in 1877, besloot het parlement om al het bestuur van lokale gevangenissen naar één centraal regime te trekken en werd er een Prison Commission gevormd waardoor alle gevangenissen onder één centraal bestuur vielen.²⁰

De machtsverving van deze commissie was gradueel gegaan maar was tekenend voor de tweede helft van de negentiende eeuw. Er ontstonden angst en publieke zorgen omtrent de stijgende criminaliteit waardoor de stem van de Prison Commissioners steeds zwaarder ging wegen. Door de ‘local prisons’ ook onder hun gezag te scharen kregen ze het totale nationale beleid omtrent gevangenen in handen. De regering van Benjamin Disraeli kreeg in 1874 bovendien een tweede termijn en hij had in zijn verkiezingscampagne beloofd om lokale en centrale belastingen te verlagen.²¹ Om die belastingdruk omlaag te brengen werd er geluisterd naar ieder die iets zinnigs te brengen had en de eerste voorzitter van de Prison Commission, Sir Edmund Du Cane, speelde hier handig op in door te berekenen dat er veel bespaard kon worden door lokale gevangenissen onder zijn gezag te scharen. Hoewel de berekeningen van geen kanten klopten kregen ze wel degelijk goedkeuring van het parlement.²² De nationalisering van het Engelse gevangeniswezen was een feit.

De Du Cane era (1877-1895)

Sir Edmund Du Cane (1830-1903) werd de eerste voorzitter van de Prison Commission en was een geharde veteraan bij de Royal Engineers die zijn legercarrière had opgebouwd bij het opzetten van de ‘convict colony’ in West-Australië.²³ Vanaf 1878 leidde hij de Prison Commission en hij ‘devote his great abilities as an administrator and an engineer to what he rightly saw as the first necessity of his task: the production of order out of chaos.’²⁴ Uniformiteit was zijn kernwaarde en zijn vurige strijd tegen de verscheidenheid in gevangenisstraffen in heel Engeland hield in dat alle gevangenissen als prioriteit een afschrikwekkende functie moesten hebben. Sean McConville beschrijft dat Du Cane

¹⁸ Ibidem, 141.

¹⁹ Fox, *The English prison and Borstal systems*, 46.

²⁰ Ibidem, 47-48.

²¹ McConville, ‘The Victorian prison’, 141.

²² Ibidem, 141-142.

²³ R. Cross, *Punishment, prison and the public* (Londen 1971), 11-12.

²⁴ Fox, *The English prison and Borstals systems*, 49.

geen zonderling was maar juist voortborduurde op een langer waarneembare trend die pleitte voor 'hard labor, hard board and hard fare' om afschrikking als effect te krijgen. 'Because of the "low, brutish nature" of offenders this could be accomplished only by working on the senses to produce a state of constant misery, discomfort, and even some pain.'²⁵ Het 'treadwheel' was hier ideaal voor en werd vrijwel in de alle Engelse gevangenissen gebruikt. Het was een groot onproductief rad waarin gevangenen uren moesten lopen:

*'To go into the wheel was to be cast into a machine. A slip could bring injury or even death to the novice, and at the very least the experience was grueling. (...) And as a bonus, providing a mental dimension to the torment, the prisoners had the galling and demoralizing knowledge that their toil was completely wasted.'*²⁶

Gevangenen sliepen op harde planken en het schrale dieet werd zo aangepast dat 'it had a smell, taste and consistency so repulsive that it made some prisoners nauseous and even diarrhea.'²⁷

Du Cane was belangrijk voor de afschrikwekkende uitstraling van de Engelse gevangenis maar tevens een product van zijn tijd waarin harde straffen waren geaccepteerd. De theorie achter afschrikking als functie was dat misdadigers zochten naar een minimum van risico op pijn en naar een maximum van plezier en het vooruitzicht hierop.²⁸ De brute omstandigheden konden echter geen standhouden. Tegenstanders hielden in kranten en magazines de Prison Commission 'responsible for many grave evils which were alleged to exist'²⁹ en onder druk van de publieke opinie opende de overheid een onderzoek waaruit in 1895 het welbekende Gladstone Report verscheen. Fox beschrijft het Gladstone Report als 'courageous and radical'³⁰ en Rupert Cross als 'a landmark in penal history' die de mogelijkheid bood 'that prison conditions might be so contrived as to have a positive reformative effect.'³¹ Datzelfde jaar werd de gepensioneerde Du Cane afgelost door een hervormingsgezinde voorzitter die beïnvloed was door nieuwe penologische inzichten uit Amerika.

²⁵ McConville, 'The Victorian prison', 146.

²⁶ Ibidem, 147.

²⁷ Ibidem, 149.

²⁸ Ibidem, 146.

²⁹ Fox, *The English prison and Borstals systems*, 53.

³⁰ Ibidem.

³¹ Cross, *Punishment, prison and the public*, 4-5.

De Ruggles-Brise era (1895-1921)

In zekere zin vond er een grote omslag plaats in het denken over gevangenisstraf want zijn opvolger was niemand minder dan Sir Evelyn Ruggles-Brise (1857-1935) wiens ideeën haaks stonden op die van Du Cane. Hij werd Prison Commissioner in 1892 en voorzitter in 1895. Typisch voor hem, maar zeer zeker ook van die periode in de Engelse gevangenisgeschiedenis, was zijn grote verlangen naar het voorkomen van gevangenisstraf 'and he fully subscribed to the view that prison must be regarded as the last rather than the first resort.'³² Maar met name de ontwikkeling naar een meer individuele beoordeling over de lengte en zwaarte van gevangenisstraf was wat haaks stond op de uniformiteit van Du Cane. In het verlengde daarvan was hij ook een voorstander van de mogelijkheid van vervroegde vrijlating bij goed gedrag. Een gevangene zou de straf en behandeling moeten krijgen die het best hem paste en hij pleitte voor meer classificatie van gevangenen.³³

Cross beschrijft dat Ruggles-Brise 'was an uncompromising adherent of the view that the correct order of priority is retribution, deterrence and reform.'³⁴ Afschrikking was desondanks nog steeds essentieel en Cross schrijft tevens dat de 'change in the prison conditions between 1895 and 1921 was in no sense a spectacular one.'³⁵ En hoewel Fox zijn voorganger beschrijft als 'humane and high-minded' ziet hij hem ook niet als de grote hervormer die de functie van gevangenis opnieuw kaderde. Waar Cross meent dat de Eerste Wereldoorlog alle aandacht opslokte en veranderingen in gevangenisomstandigheden bevroor, was Fox nog van de oude school die meent dat afschrikking en hervorming nooit samen kunnen gaan.³⁶ Wel zien beide heren hem als bepalend voor de behandeling van jeugdige misdadigers met de invoering van het Borstal-systeem zoals gesuggereerd door het Gladstone Report en zijn pogingen om kinderen en jonge misdadigers zoveel mogelijk uit de gevangenis te houden.

De invoering van het Borstal-systeem vloeide voort uit het idee dat misdadigers in verschillende klassen veroordeeld moesten worden en lag in lijn met de ideeën van Ruggles-Brise. Het is niet voor niets dat deze suggesties, gedaan door het Gladstone Committee, onder zijn regime worden vertaald in de Prison Act van 1898, en later de Prevention of Crime Act en de Child Act in 1908. Het zijn echter slechts de suggesties van classificatie en de mogelijkheid tot vervroegde vrijlating die niet alleen vernieuwend waren maar ook stand hielden.³⁷ Alhoewel 'hard labour' werd verzacht en lijfstraffen verminderd werden bleef het regime streng. Ondanks de drukkende publieke

³² Ibidem, 19.

³³ Ibidem, 23-24.

³⁴ Ibidem, 27.

³⁵ Ibidem, 17.

³⁶ Fox, *The English prison and Borstals systems*, 63.

³⁷ Cross, *Punishment, prison and the public*, 4.

opinie die naar een meer hervormende functie neigde kon hij volgens Fox echter weinig anders omdat de lange Engelse traditie à la Du Cane 'tended to act as a brake on progress in prison treatment.'³⁸

De Paterson era (1922-1947)

Waar er over Ruggles-Brise nog gediscussieerd kon worden over zijn hervormende bijdrage, stond Sir Alexander Paterson bij ieder op een hoog voetstuk. In 1922 werd hij Prison Commissioner en Cross beschrijft dat Paterson al een lang verleden had met het gevangeniswezen, al was dat niet volgens de norm van de meeste Commissioners. Zijn compassie met gevangenen was op lokaal niveau begonnen omdat hij zijn vrije tijd spendeerde in vrijwilligerswerk in de sloppenwijk van Bermondsey en daar een vriendschap kreeg met een jonge moordenaar die vast zat.³⁹ Hij zag van dichtbij de gruwelen van de gevangenis en wat het met mensen deed.⁴⁰ S.K. Ruck meent dat hier zijn ervaring met het gevangeniswezen ontstond maar dat deze al snel groter werd toen hij in 1908 de verantwoordelijkheid tot de nazorg van gevangenen kreeg en directeur werd van het nieuwe Borstal-systeem.⁴¹

Paterson kwam op een ongewone manier op zijn plek en Ruck meent dat 'just those qualities of mind and spirit enabled him to set about its transformation.'⁴² Ook Cross beschrijft hem als bepalend voor de Prison Commission door de toenmalige voorzitter te citeren: 'To his [Paterson's] imagination and inventive force we owe almost all the schemes of penal reform which have been developed in this country in the last 25 years.'⁴³ Tevens acht Cross zijn hervormingen als basis voor de Prison Act van 1948, dat 'though greatly modified (...) is the basis of our present penal system.'⁴⁴ Ook Lionel Fox zag hem als 'the mainspring and inspiration of the changes that revitalized our prison and Borstal systems.'⁴⁵ Zijn invloed beperkte zich echter niet tot Engeland maar verspreidde zich over de hele wereld doordat hij als adviseur veel buitenlandse gevangenissen bezocht.

De hervormingen werden doorgevoerd op allerlei vlakken. De vernederende gestreepte uniformen werden afgeschaft, bezoek werd toegestaan en er werd met positief resultaat geëxperimenteerd met het afschaffen van eenzame opsluiting. Daarnaast kwam er meer aandacht

³⁸ Fox, *The English prison and Borstals systems*, 65.

³⁹ Cross, *Punishment, prison and the public*, 30.

⁴⁰ Zijn ervaringen en gedachten heeft hij gebundeld in *Across the Bridges* (1911) wat waarschijnlijk heeft bijgedragen aan zijn bekendheid en benoeming tot directeur van de Borstal Association.

⁴¹ S.K. Ruck ed., *Paterson on prisons. Being the collected papers of Sir Alexander Paterson* (Londen 1951) 12.

⁴² *Ibidem*, 10.

⁴³ Cross, *Punishment, prison and the public*, 31.

⁴⁴ *Ibidem*, 36.

⁴⁵ Fox, *The English prison and Borstals systems*, 67.

voor onderwijs en werden er leraren aangewezen 'to arouse mental activity, and to give some kind of healthy mental outlook.'⁴⁶ Er werd voort gebouwd op het classificatie systeem om zo 'homogene' groepen gevangenen efficiënter te trainen waaruit in 1936 de eerste open gevangenis voort kwam.⁴⁷

Typend voor de Paterson era was de omslag in denken en het besef dat herintegratie van de misdadiger in de samenleving het belangrijkste was. Zoals hij in het rapport van de Prison Commission voor 1924 en 1925 schreef: 'Our object, therefore, must be to restore them to ordinary standards of citizenship, so far as this can be achieved in the time at our disposal.' Het achtte 'industrial training', 'self-respect' en 'education' hier centraal voor en meende dat de recidive hierdoor zou afnemen.⁴⁸ Fox waarschuwt dat we training niet door de war moeten halen met hervorming, want hervorming is voor ieder persoonlijk en kan niet gemeten worden.⁴⁹ Training was essentieel en werd beklonken in het beroemde citaat 'it is impossible to train a man for freedom in a condition of captivity.' Paterson was van mening dat het ontnemen van vrijheid voldoende straf was voor een misdadiger, en niet zozeer de omstandigheden waarin hij de straf uit moest zitten. Cross waarschuwt echter dat straf tevens als vergelding diende en de harde omstandigheden een symbolische betekenis voor de samenleving had.⁵⁰ Ook Fox beschrijft dat de publieke opinie kritisch was omdat 'the prisoners were being pampered.'⁵¹ Alhoewel de samenleving nog moest wennen liet Paterson zich niet afschrikken en veranderde hij het Engelse gevangenisstelsel van zijn tijd.

Dat Engeland niet gewend was aan de nieuwe filosofie van Paterson heeft te maken met de eigenaardige penologische geschiedenis van Engeland. Leon Radzinowicz en Roger Hood beschrijven in *The emergence of penal policy: in Victorian and Edwardian England* (1990) dat Engeland lange tijd de theorieën van de positivistische school onder leiding van Cesare Lombroso heeft verworpen. Waar de positivistische school crimineel gedrag als gevolg zag van externe factoren (zoals economische, psychologische of sociale invloeden van buitenaf) zag Engeland 'all criminals (...) as agents of free will who were to be held responsible for their criminal acts.'⁵² Het verklaart de Engelse klassieke voorkeur voor de gevangenis als afschrikwekkende straf. Ruggles-Brise week iets van het traditioneel Engelse pad af en raakte wel geïnteresseerd in het idee dat met name economische factoren deel hadden in de vorming van crimineel gedrag en dat verklaart deels zijn interesse in het 'redden' van de adolescenten crimineel.⁵³ Daarnaast bemoeide de Engelse regering zich in vergelijking met het

⁴⁶ Ibidem, 69.

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ Ibidem, 70-71.

⁴⁹ Ibidem, 72.

⁵⁰ Cross, *Punishment, prison and the public*, 34.

⁵¹ Fox, *The English prison and Borstals systems*, 67.

⁵² L. Radzinowicz en R. Hood, *The emergence of penal policy, in Victorian and Edwardian England* (Oxford 1990) 16.

⁵³ Ibidem, 598.

Continent lange tijd veel minder met de zorg en behandeling van haar misdadigers en liet dit over aan lokale autoriteiten. Het idee van een criminele klasse en dat deze een dreiging voor de Engelse samenleving vormde ontstond tegen het einde van de negentiende eeuw met de professionalisering van de criminologie en de afschaffing van het transportatiesysteem. Een plan van aanpak werd geformuleerd in het Gladstone Committee in 1895.⁵⁴

~

Samengevat lijkt Engeland een eigen traditie in het denken en doen omtrent gevangenen te hebben. Het land blijft lang vasthouden aan de afschrikwekkende functie van straf die met Du Cane een hoogtepunt bereikte maar tevens leidde tot hevige kritiek vanuit de maatschappij. Het regime van Ruggles-Brise verplaatste de focus enigszins maar week weinig af van het afschrikwekkende pad. Paterson was de werkelijke vreemde eend in de bijt. Zijn ideaal, maar bovenal het succes van zijn hervormingen, kun je zien als een vreemde doch verklaarbare wending in de Engelse penologie. Paterson had een utopisch einddoel, 'to abolish all prisons', een samenleving waarin geen gevangenis bestond maar slechts speciale instituties waar elke gradatie misdadiger opnieuw getraind zou worden.⁵⁵ Dit idee was besmettelijk voor de werken van Fox en Cross want het lijkt alsof ze vanuit een soort vooruitgangsideaal schrijven. Ze plaatsen het Borstal-systeem in een langer humaniseringsproces en zijn daarmee veel toegankelijker voor zijn hervormingen dan de toenmalige Engelse samenleving. Het Borstal-systeem was daarentegen nieuw en kneedbaar en werd Paterson's startpunt om de Engelse samenleving kennis te laten maken met zijn idealen.

⁵⁴ Ibidem, 73-85.

⁵⁵ A. Paterson, 'Recidivism and the indeterminate sentence' in: S.K. Ruck ed, *Paterson on prisons. Being the collected papers of Sir Alexander Paterson* (Londen 1951) 55-66, 62.

Hoofdstuk 2

'It is men, not buildings, that will change the hearts and ways of misguided lads.'
Alexander Paterson, 1925.⁵⁶

~

Na een korte schets van de loop van veranderingen in het Engelse gevangeniswezen wil ik in dit hoofdstuk dieper ingaan op het ontstaan van het Borstal-systeem en de rol van Alexander Paterson hierin. De centrale vraag die ik stel is waarom dit systeem voor adolescenten criminelen ontstond en wat de invloed van Paterson hierop was? Eerst zal ik de politieke, beleidsmatige en eventuele sociologische/culturele redenen geven voor het ontstaan van het Borstal-systeem vóór 1922, om daarna de invulling van Paterson vanaf 1922 te beschrijven. Ik zal voornamelijk gebruik maken van het werk van Lionel Fox. Enerzijds beschrijft dit de situatie in 1952 waarin het Borstal-systeem nog steeds succesvol lijkt te zijn en daarmee schrijft hij vanuit een optimistisch visie. Anderzijds is het wel een goede contemporaine bron omdat hij in 1925 toetrad tot de Prison Commission, de ontwikkelingen van de Borstals van dichtbij meekreeg en nauw samenwerkte met Paterson. Ondanks dat de in 1952 beschreven Borstals praktisch iets verschilden met die van Paterson, 'the spirit still holds.'⁵⁷

Het Borstal-systeem tot 1922

Als we de door Fox beschreven voorgeschiedenis van de 'Borstal camps' lezen valt op dat er al redelijk vroeg in de negentiende eeuw een tendens ontstond die steeds meer neigde naar preventie in plaats van correctie van jonge misdadigers. Al in 1818 kreeg deze voeten in de aarde met het ontstaan van de eerste Ragged Schools die gratis onderwijs voor arme kinderen verschaften. Naarmate de tijd vorderde ontstonden er Reformatory Schools die vanaf 1854 een wettelijke status en financiële ondersteuning van de overheid kregen. Waar voor volwassenen de gevangenis ter afschrikking diende beseftte men al snel dat kinderen nog gekneet en hervormd konden worden 'and there began that struggle to keep young people out of prison altogether.'⁵⁸ Datzelfde jaar werd de Youthful Offenders Act doorgevoerd die 'juvenile delinquency' apart classificeerde en ze als onschuldige slachtoffers zag die te snel volwassen waren geworden.⁵⁹

Het geloof dat crimineel gedrag in de jonge stadia nog te voorkomen was ontstond dus al in de eerste helft van de negentiende eeuw maar beperkte zich tot delinquenten onder de 16 jaar die

⁵⁶ Fox, *The English prison and Borstal systems*, 336.

⁵⁷ Ibidem, 355.

⁵⁸ Ibidem, 327.

⁵⁹ H. Hendrick, *Child welfare: England 1872-1989* (Londen 1994) 24-25.

hun kinderlijke onschuld verloren zouden hebben en 'had to be restored to the true position of childhood.'⁶⁰ Ze werden niet meer naar de gevangenis gestuurd maar naar de nieuwe 'reformatory' en 'industrial schools.' Jongeren boven de 16 jaar werden vooralsnog behandeld en veroordeeld als volwassenen. Het besef dat deze criminele jongeren een andere groep vormden dan volwassen criminelen ontstond pas rond 1895 met de publicatie van het Gladstone Report. Het Gladstone Report meende dat 'it is certain that the ages when the majority of habitual criminals are made lies between 16 and 21.'⁶¹ Bovendien beschreven statistieken van die tijd een snelle groei van deze groep criminele jongeren en Herbert Gladstone, voorzitter van het onderzoekscommissie, zag de noodzaak van een aparte behandeling.⁶² Ondanks dat historici twijfelen aan het feit dat de criminaliteitscijfers voor jongeren stegen⁶³ ontstond er in Engeland wel een gevoel van urgentie en noodzaak om dit probleem aan te pakken. Bovendien had Ruggles-Brise Du Cane opgevolgd als voorzitter van de Prison Commission en bevestigde het idee dat jongeren in 'the dangerous age' van 16 tot en met 21 jaar een andere behandeling nodig hadden dan volwassenen. Zoals Ruggles-Brise zelf schreef was deze groep 'too old for commitment to reformatory schools, and too young to be classified with the ordinary grown-up criminal.'⁶⁴ Dit idee ontstond tijdens zijn bezoek aan Amerika waar al een apart systeem bestond voor misdadiger tussen de 16 en 30 jaar en paste binnen zijn streven naar een betere classificatie van misdadigers.⁶⁵

Ondanks de politieke zorg omtrent delinquente jongeren menen historici dat er ook grotere culturele en sociologische verklaringen zijn voor de veranderende perceptie van deze groep. Ruggles-Brise dobberde mee op de publieke tendens die de periode tussen de 16 en 21 jaar als essentieel zag voor de vorming van volwassenheid. John Gillis beschrijft een verschuiving van het beeld omtrent criminaliteit rond 1900 waarin niet langer armoede maar sociale en psychologische ontwikkeling tijdens de adolescentie als onderliggende oorzaak voor crimineel gedrag werd aangewezen. 'A stage of life, adolescence, had replaced station in life, class, as the perceived cause of misbehavior.'⁶⁶ De Britse historicus Susanna Menis meent dat nieuwe studies van Lombroso en Freud bijdroegen aan het idee dat psychologische schade in deze periode nog steeds groot kon zijn bij een foute opvoeding: 'The conclusion drawn was that whatever the social and economic circumstances of the

⁶⁰ Ibidem, 25.

⁶¹ Fox, *The English prison and Borstal systems*, 330.

⁶² McConville, 'The Victorian prison', 157.

⁶³ De Britse historicus John Gillis heeft onderzoek gedaan naar jonge delinquenten in Engeland tussen 1890-1914 door veroordelingscijfers in Oxford tussen 1870-1914 te analyseren en beargumenteert dat er niet zozeer een stijging was van criminele jongeren maar dat er een sociale trend ontstond die ze vaker wilde veroordelen waardoor het aantal veroordelingen kon stijgen.

⁶⁴ E. Ruggles-Brise in S. Menis, 'More insights on the English Borstal: 'shaping' or just 'shaking' the young-offender', *International Journal of Criminology and Sociological Theory* 3 (2012) 987.

⁶⁵ Fox, *The English prison and Borstal systems*, 331-332.

⁶⁶ J.R. Gillis, 'The evolution of juvenile delinquency in England 1890-1914', *Past & Present* 67 (1975) 97.

adolescent were, it was the lack of an adult figure able to inspire morals and social solidarity which fostered the adolescent adverse behavior.⁶⁷ Crimineel gedrag was het gevolg van een incomplete opvoeding naar volwassenheid. Hoewel deze positivistische stroming Engeland pas relatief laat bereikte ontstond er aan het eind van de negentiende eeuw een stereotypering van de Engelse 'maladjusted adolescent' waarmee hun kwetsbaarheid een nationale zorg werd. Gillis beschrijft dat dit zich vertaalde in een enorme stijging van vrijwilligers die zich inzetten voor jeugdwerken en jongerenorganisaties als The Boys Brigade en de scouting om jongeren te beschermen tegen kwade invloeden in deze kritieke vormingsjaren en hun opvoeding te completeren.⁶⁸

Al met al ontstond er een vruchtbare grond om de ideeën van Ruggles-Brise te laten ontspruiten. Het Gladstone Report had hele duidelijke suggesties:

*'The penal reformatory should be a half-way house between the prison and the reformatory. It should be situated in the country with ample space for agricultural and land reclamation work. It would have penal and coercive sides which could be applied according to the merits of particular cases. But it should be amply provided with a staff capable of giving sound education, training the inmates in various kinds of industrial work, and qualified generally to exercise the best and healthiest kind of moral influence. Special arrangements ought to be made for receiving and helping the inmates on discharge. It would be necessary to adopt a careful system of classification, which should limit the number of inmates in each building in order to insure proper individual treatment.'*⁶⁹

Als we het nauwkeurig lezen staan hierin een aantal zaken centraal: een individuele behandeling, classificatie en getraind personeel om dit te verwerklijken. Zoals we zullen zien worden de Borstals vrijwel geheel volgens deze lijnen opgezet. Dat geeft aan dat het rapport enthousiast ontvangen werd en dat Ruggles-Brise in vertrouwen aan de slag kon. Hij kreeg toestemming om te experimenteren met misdadigers tussen de 16 en 21 jaar uit verschillende gevangenissen in Londen en nam een oude 'convict prison' dichtbij het dorpje Borstal in Kent als eerste plek waar ze onderworpen werden aan een nieuwe vorm van training 'to encourage a spirit of healthy emulation and inspire self respect.'⁷⁰ Dit experiment was dermate succesvol dat Borstals in 1908 wettelijk bestaansrecht kregen in de Prevention of Crime Act. De rechtbank had de mogelijkheid om 'juvenile-adults' te veroordelen tot een Borstal-training voor minstens één en maximaal drie jaar.⁷¹ Rechters speelden een sleutelrol omdat zij besloten wie wel en niet naar Borstals werd gestuurd. In eerste

⁶⁷ Menis, 'More insights on the English Borstal', 990.

⁶⁸ Gillis, 'The evolution of juvenile delinquency in England 1890-1914', 111-116.

⁶⁹ Fox, *The English prison and Borstal systems*, 331.

⁷⁰ Ibidem, 333.

⁷¹ Ibidem, 334-335.

instantie was Borstal bedoeld voor 'young hooligans well advanced in crime' waarop zachtere straffen geen indruk meer maakten.⁷² Menis beschrijft echter dat rechters Borstal-training meer zagen als preventief en geschikt achtten voor 'a deviant youth who was not necessary a criminal.'⁷³ Hierdoor werd de Borstal-populatie een mix van zwaardere en lichte criminelen en werden nauwkeurige classificatie en individuele benadering essentieel om Borstal-training effectief te maken. Zoals Ruggles-Brise zelf schreef aan de lokale gouverneurs van de Borstals: 'The system aims at an intellectual, physical and moral improvement and development of each inmate' en 'the key note of the system is, therefore, the individualization of the inmate.'⁷⁴

Paterson en het Borstal-systeem, 1922-1947

Het nieuwe Borstal-systeem kreeg vorm en naarmate de jaren verstreken wortelde het zich steeds dieper in de Engelse bodem. Het kreeg echter een krachtige impuls toen Paterson Prison Commissioner werd en, zoals McConville erkent, 'proved to be one of that very select group who might be described as genuine innovators.'⁷⁵ De meeste academische werken beschouwen de era van Paterson dan ook als een tweede stadium in de ontwikkeling van Borstal waarin Paterson een beduidende eigen draai heeft gegeven. De reden dat hij zoveel invloed kon uitoefenen was zijn positie van Prison Commissioner, en de reden dat hij iedereen mee kreeg voor zijn ideeën waren zijn intellect, zijn charisma, zijn kennis van het Borstal-systeem maar bovenal zijn ervaring met het dagelijkse leven op het laagste en armste niveau in de sloppenwijken van Londen.⁷⁶ Zijn expertise bleef niet onopgemerkt en hij schreef mee aan grote wetsvoorstellen als de Children Act in 1908 en de Prison Act van 1948 en werd in 1941 door collega's beschreven als 'an angel from heaven.'⁷⁷

De scheidslijn tussen de Borstals van Ruggles-Brise en Paterson wordt door historici meestal aangeduid als een overgang van Borstals gebaseerd op paramilitaire lijnen naar die gebaseerd op de 'public schools'. Kort gezegd houdt het in dat de Borstals van Ruggles-Brise discipline oplegde van bovenaf, en dus sterk autoritair waren, en de Borstals van Paterson meer werkten vanuit de eigen verantwoordelijkheid van een gevangene. 'Paterson believed that the soundest method of training the young had been evolved in the public school system, with its conception of building up discipline from within, by encouraging the boys' social instincts of loyalty and *esprit de corps*, and stimulating

⁷² Ibidem, 335.

⁷³ Menis, 'More insights on the English Borstal', 991.

⁷⁴ Ruggles-Brise in Menis, 'More insights on the English Borstal', 993.

⁷⁵ McConville, 'The Victorian prison', 158.

⁷⁶ M.K. Smith, 'Alexander Paterson, youth work and prison reform' (versie 2011)

<http://infed.org/mobi/alexander-paterson-youth-work-and-prison-reform/> (12 januari 2014)

⁷⁷ Cross, *Punishment, prison and the public*, 33.

their latent capacity for leadership.⁷⁸ Discipline was het sleutelwoord, maar Paterson bedoelde de discipline vanuit de gevangene zelf: 'In the institutions, therefore, we must give a form of discipline which exacts something from the lad, fostering the will to do well, putting it up to him to choose right, not forcing, through fear of punishment, the right choice upon him.'⁷⁹ Zoals Cross terecht opmerkt is de omslag van een militair naar een schoolregime niet zo plotseling als het in eerste instantie lijkt,⁸⁰ maar dat er een andere wind waaide waarbij Paterson zijn ideeën kon verwerken in het Borstal-regime valt niet te ontkennen. Enkelens⁸¹ suggereren dat deze ideeën zijn ontstaan met zijn werk in de Oxford Medical Mission in Bermondsey in Londen. Deze christelijk evangelische missie hield zich rond 1900 bezig met gratis onderwijs en met medische hulp voor arme kinderen en Paterson zou bezig zijn geweest met de vorming van *boys' clubs* en cruciale ervaring opdoen voor zijn latere werk met delinquentie jongeren.⁸² Tezamen met zijn 'profound belief in the Christian faith' zou hier ook zijn motivatie zijn ontstaan omdat, volgens Ruck, 'he believed that his work must consist in the service of his fellow men, and that it was the most dejected who had most need of that service.'⁸³

Paterson werkte vanuit een duidelijke missie maar was afhankelijk van het personeel voor de uitvoering ervan en stelde hier hoge eisen aan. Ze moesten geselecteerd worden door een selectiecomité, verschillende testen ondergaan en een bepaalde mate van intelligentie, gezondheid en leiderschap bezitten. Want zoals Paterson schreef: 'If you want to exert influence on human beings, you must call upon men capable of exerting that influence.'⁸⁴ Hierin ligt de kracht van het succes van Paterson: het kunnen plaatsen van gekwalificeerde personen op de juiste plek. Van een hoog niveau, zoals een directeur van een Borstal-locatie, tot een laag niveau zoals met het benoemen van 'housemasters'. Hij had een beduidende invloed op de Prison Commission en was dus ook in staat om de volgens hem gekwalificeerde mensen op uitvoerende functies neer te zetten. Het systeem moest op alle niveaus van hoog tot laag doordrongen worden van Paterson's idealen. Met name de nieuw geïntroduceerde 'housemasters' waren essentieel. Een Borstal was ingedeeld in verschillende huizen waarin kleine groepen jongeren leefden, trinden, leerden en speelden onder nauwlettend toezicht van een huismeester die elke gevangene goed moest kennen om die individuele behandeling tot haar recht te laten komen. Dit was een grote vernieuwing beschrijft

⁷⁸ Ruck, *Paterson on prisons*, 13.

⁷⁹ Paterson, 'Discipline', 96.

⁸⁰ Cross, *Punishment, prison and the public*, 130-131.

⁸¹ De Britse onderzoeker Mark Smith en S.K. Ruck, auteur van *Paterson on Prisons* (1952).

⁸² Smith, 'Alexander Paterson, youth work and prison reform' (versie 2011) <http://infed.org/mobi/alexander-paterson-youth-work-and-prison-reform/> (12 januari 2014).

⁸³ Ruck, *Paterson on prisons*, 12.

⁸⁴ A. Paterson, 'Recruitment and training of prison staff', in: Ruck ed., *Paterson on prisons. Being the collected papers of Sir Alexander Paterson* (Londen 1951) 102-106, 106.

McConville: 'It was thought revolutionary in the 1920s, when prison officers, under pain of disciplinary proceedings, were forbidden to speak to prisoners except to issue orders.'⁸⁵ Zij droegen geen uniformen en waren 'in close touch with the boys and girls in their charge, slowly getting to know them, studying their individualities, encouraging what is good and controlling what is bad.'⁸⁶ De classificatie was het tweede aspect wat bij zou dragen aan het succes van een goede training. Er werd nauwkeurig gekeken waar een jongen of meisje geplaatst zou worden zodat positieve invloeden versterkt werden en besmetting met negatieve invloeden beperkt bleef.⁸⁷

Fox beschrijft de huismeester als het sleutelfiguur in de organisatie want via hem werd de kern van Borstal-training uitgedragen. En de kern was om de jongeren voor te bereiden op hun terugkeer in de samenleving waarbij zelfrespect en verantwoordelijkheid centraal stonden.⁸⁸ Leerzaam werk en onderwijs hielpen daarbij. De ultieme test was 'home leave' waarbij ze op verlof terug naar huis mochten.⁸⁹ Het hoogtepunt in de geschiedenis van het Borstal-systeem was de beroemde mars op 13 maart 1930 van 43 'Borstal boys' onder leiding van gouverneur Bill Llewellyn. Zij marcheerden in een week 150 mijl naar Lowdham Grange waar ze onder toezicht een nieuw Borstal-kamp bouwden die de eerste open gevangenis ooit zou worden. De *Western Daily Press* citeerde Llewellyn die meende dat 'they had been able to strike out into a new line in the institution with great success. There was no bolt or key in the premises, and not one boy had been locked up for a single minute.'⁹⁰ De politiek leek enthousiast en Llewellyn was ervan overtuigd dat rechters meer vertrouwen kregen in de Borstals.⁹¹ Dit positieve denken werd uiteindelijk samengebond in de Prison Act van 1948 waardoor steeds meer jongeren in aanmerking kwamen voor Borstal-training en het gerechtshof tegelijkertijd steeds minder gevangenisstraffen mocht opleggen aan adolescenten.⁹²

De Borstals leefden in deze periode volop in het Engelse publieke debat en dat men zich bewust was van het verschil van de oude en nieuwe Borstals is te lezen in een artikel over het boek *The truth about Borstal* (1926) van Sydney Mosely. Mosely werd geciteerd: 'The old Borstal and the new (...) afford a miraculous comparison. From chains, bread and water, strait-jackets and iron discipline, we come with a jump to university tutors, common rooms, Shakespearean plays, and technical education.'⁹³ Belangrijker misschien nog is dat het artikel een idee geeft van het maatschappelijke debat tussen voor- en tegenstanders: 'Borstal some regard as a school for

⁸⁵ McConville, 'The Victorian prison', 159.

⁸⁶ Fox, *The English prison and Borstal systems*, 364.

⁸⁷ Ibidem, 356-357.

⁸⁸ Ibidem 357.

⁸⁹ Fox, *The English prison and the Borstal systems*, 371.

⁹⁰ Auteur onbekend, 'Boys put on their honor', *Western Daily Press Bristol*, 15 augustus 1931, 5.

⁹¹ Ibidem.

⁹² R. Hood, *Borstal re-assessed* (Londen 1965) 69.

⁹³ Auteur onbekend, 'Borstal system', *Aberdeen Press and Journal*, 1 april 1926, 3.

criminals; while others consider it merely a clearinghouse which makes bad boys worse.⁹⁴ Dat beleidsmakers en politici zich bewust waren van de eerste kritieken blijkt uit de vele artikelen waarin ze zich positief uitlieten over de net nieuwe Borstals en herhaaldelijk de succescijfers van 70% aanhaalden. Parlements lid Greaves Lord zei: 'It was satisfactory (...) that no fewer than 70 per cent of offenders who had undergone Borstal treatment had not returned to criminal careers.'⁹⁵ En Home Secretary Joynson-Hicks zei in de *Aberdeen Press and Journal*: 'Camps for Borstal (...) are not a senseless indulgence; they are an integral part of one of the most successful of modern social experiments.'⁹⁶ Kranten tussen 1920-1930 stonden vol met positieve uitlatingen waarmee duidelijk werd dat er groot enthousiasme was vanuit de Engelse politiek en dat het de samenleving probeerde te overtuigen van het succes. De Borstals bleven groeien tot een totaal van zeven instellingen in 1936.⁹⁷

~

Duidelijk moge zijn dat de ontwikkeling van het Borstal-systeem kon plaatsvinden omdat de Engelse samenleving er zo gezegd klaar voor was. Een drukkende maatschappelijke zorg dat jongeren steeds criminelier werden maar nog wel te redden waren gaf de Prison Commission de gereedschappen om aan het werk te gaan. Besef wel dat zij al voor liepen op de publieke opinie en hun voorbereidingen klaar hadden. En zoals uit hoofdstuk 1 blijkt hadden zij de wettelijke macht om het gevangenisstelsel drastisch om te gooien. Alexander Paterson was echter wel een bijzonder persoon in de criminaliteitsgeschiedenis die over kwaliteiten beschikte om een nieuw weg te banen. Ook al bouwde hij voort op zijn voorgangers, zijn succes is bepalend geweest, en werd al snel toegejuicht door de Engelse politiek. Het succes bleek echter niet van lange duur. Zoals McConville opmerkt: 'The spirit of Borstal faltered after 1945.'⁹⁸ Hoe het kan dat in een eerste instantie zo succesvol concept redelijk snel alweer afbrokkelde is waar ik me over buig in het volgende hoofdstuk.

⁹⁴ Ibidem.

⁹⁵ Auteur onbekend, 'Praise for Borstal', *The Western Gazette*, 2 oktober 1925, 10.

⁹⁶ Auteur onbekend, 'Borstal camps', *Aberdeen Press and Journal*, 6 juni 1928, 8.

⁹⁷ Auteur onbekend, 'Borstal age to be raised', *The Yorkshire Post*, 24 april 1936, 12.

⁹⁸ McConville, 'The Victorian prison', 160.

Hoofdstuk 3

*'It requires a superman to survive twenty years of imprisonment with character and soul intact.'*⁹⁹

Alexander Paterson, datum onbekend.

'The borstal system has been one of the most significant contributions made by this country to the penological theory and practice of the twentieth century. Now however, it is going through a crisis.'¹⁰⁰ Dit zijn de woorden van de beroemde Poolse criminoloog Leon Radzinowicz in 1965. En het is niet voor niets dat hij dit schreef. Want of je nu voor- of tegenstander was van het Borstal-systeem, met dalende succescijfers moest Borstal vechten voor haar voortbestaan. Hoe en waarom dit gebeurde wil ik beschrijven in dit hoofdstuk door mezelf af te vragen wat de historische tijdsgeest na de dood van Paterson was en waarom de nieuwe Borstals zo afbrokkelden? Met de nieuwe Borstals bedoel ik die inrichtingen die volgens de Paterson-principes werkten, langs de lijnen van het publieke schoolsysteem met een relatief open beleid en aandacht voor onderwijs en hervorming. Engeland kreeg te maken met een flinke stijging van criminaliteit na de Tweede Wereldoorlog terwijl het 'succespercentage' van Borstal-jongens die niet meer in de criminaliteit terecht kwamen vanaf 1945 aanzienlijk daalde.¹⁰¹ In *Borstal re-assessed* (1965) beschrijft Roger Hood het probleem van zijn tijd waarin 'the hope that borstal could develop along 'open-lines' was shattered.'¹⁰² De Prison Commission was genoodzaakt steeds meer Borstal-instituties te sluiten of het regime meer gesloten en repressiever te maken.

De historische tijdgeest

Over het algemeen wordt de periode tussen 1922-1940 gezien als 'The Golden Age' van het Borstal-systeem.¹⁰³ Zoals ik beschreven heb waren de politiek, de Prison Commission, het gerechtshof en in zekere zin de publieke opinie positief over de progressieve behandeling van adolescente misdadigers. Maar na het wegvallen van Paterson in 1947, die tot zijn einde actief betrokken bleef bij het beleid van de Prison Commission, leek de algemene opinie kritischer en negatiever te worden. De Prison Commission bleef desondanks positief. Lionel Fox was een directe opvolger en bewonderaar van Paterson en bleef het Borstal-systeem zien als zeer succesvol terwijl de cijfers anders doen geloven. Als we kijken naar zijn afsluitende alinea's in *The English prison and Borstal systems* beschrijft hij met

⁹⁹ Paterson, 'Capital punishment', in: S.K. Ruck ed., *Paterson on prisons. Being the collected papers of Sir Alexander Paterson* (Londen 1951) 140-146, 143.

¹⁰⁰ Hood, *Borstal re-assessed*, xi.

¹⁰¹ *Ibidem*, 208-209.

¹⁰² *Ibidem*, xii.

¹⁰³ *Ibidem*, 93.

'statistics of reconviction' tussen 1937 en 1947 een lichte stijging van het aantal opnieuw veroordeelden Borstal-jongeren vanaf 1942.¹⁰⁴ Fox blijft positief: 'The falling off from the pre-war figure is not great, taking account of the much larger numbers which were handled in conditions of the greatest difficulty.'¹⁰⁵ Daarnaast schrijft hij: 'The 1937-1938 figures show what the Borstal system has done, and therefore what it can do again (...) Let us hope that when the figures for 1950 and 1951 come to be assessed they will show that Borstal has fought its way back to at least its pre-war standard.'¹⁰⁶ Ongeacht of de cijfers ons daadwerkelijk een zuiver beeld geven van het succes van de Borstals is het veel interessanter te zien dat Fox grote hoop uitspreekt en een sterk geloof behoudt in haar nut en voortbestaan.

Ondanks het geloof meent Roger Hood dat de Prison Commission, afgezien van enkele veranderingen, weinig flexibel en innovatief was en dat de structuur in 1965 grotendeels hetzelfde was gebleven. Die veranderingen waren wel belangrijk en geven aan dat de Prison Commission hier en daar dingen probeerde aan te passen maar op het grote vlak weinig durfde te ondernemen. Zo kreeg psychotherapie een grotere rol en vanaf 1957 werd groepstherapie steeds vaker toegepast in de Borstals met het idee dat groepswork de individu kon helpen.¹⁰⁷ Ook was de zogenaamde 'Mannheim-Wilkins study' een poging delinquente jongeren op een meer psychologische manier te classificeren op basis van 'their potential future delinquency.'¹⁰⁸ Dit leidde tot enkele aanpassingen maar daarmee slaagde de Prison Commission er volgens Hood niet in om de Borstal-training overeind te houden. Hij suggereert dat de Prison Commission geen grote aanpassingen durfde te maken omdat ze zich bewust waren van de publieke opinie die de Borstals nog steeds als een gevangenis zag en 'would not tolerate institutions which lacked what is traditionally thought of as discipline.'¹⁰⁹

Maar hield dat in dat de publieke opinie zich vergeleken met de periode voor de oorlog verhardde jegens de open Borstals? Bij het doorspitten van het online Engelse krantenarchief constateerde ik dat veel artikelen die verschenen wanneer ik zocht op 'Borstal' over ontsnappingen gingen.¹¹⁰ De ontsnappingen uit Borstal waren een actueel onderwerp waar de Engelse bevolking ook direct mee in aanraking kwam. Een artikel van 4 juni 1948 in *The Press and Journal* beschrijft het probleem met de woorden van Lord Goddard: 'Continual escapes form Borstal institutions are becoming intolerable. (...) People living in the neighbourhood of the institutions were in a state of great resentment at the way in which their houses and shops were broken into by boys who

¹⁰⁴ Fox, *The English prison and Borstal systems*, 399.

¹⁰⁵ Ibidem, 400.

¹⁰⁶ Ibidem.

¹⁰⁷ Hood, *Borstal re-assessed*, 142.143.

¹⁰⁸ Ibidem, 156

¹⁰⁹ Ibidem, 160.

¹¹⁰ The British Newspaper Archive, <https://www.britishnewspaperarchive.co.uk>.

escaped.¹¹¹ Een ander artikel van een paar jaar eerder citeert een rechter die het opgeeft misdadigers naar Borstals te sturen omdat ‘they are allowed to escape, and if they are not allowed to escape then they are discharged.’¹¹² Hood bevestigt het nijpende probleem: ‘The main centre of criticism after the war was directed at the increasingly large number of escapes.’¹¹³ Met name de reactie om ze na hun ontsnapping weer terug te sturen naar Borstal bracht veel kritiek teweeg. Het standaard antwoord van de Prison Commission, dat in een open instelling iedereen kon ontsnappen maar relatief weinig dat deden, was niet meer voldoende om de publieke opinie om te praten. Daarnaast ontstond er een zeker archetype van de naoorlogse adolescente misdadiger die moeilijker te disciplineren leek en ontstond het besef dat de Borstals met hun open beleid niet meer in staat waren om hem of haar effectief te heropvoeden.¹¹⁴ De waarde van de open Borstals werd openlijk in twijfel getrokken, zoals een gepubliceerde uitspraak van een rechter over een 19-jarige recidivist luidde: ‘I think Borstal is quite useless for men of your temperament.’¹¹⁵

Om te onderzoeken of jongeren daadwerkelijk steeds ongedisciplineerder werden overstijgt deze tekst. Belangrijker is dat, volgens Hood, deze visie overeind bleef bij de Prison Commission en de Engelse politiek.¹¹⁶ Samen met de grote onrust over ontsnappingen uit Borstals dwong het de Engelse politiek een kritisch standpunt in te nemen jegens de open Borstals. Cijfers lieten een stijging in de recidive van jongeren die in Borstals zaten. Dat was een niet mis te verstaan signaal en in reactie daarop rapporteerde een onderzoekscommissie in 1951:

‘(...) we are of the opinion that discipline in general requires tightening, even at the cost of an increase in punishments, and that the policy of leniency, appeasement, or soft treatment as at present interpreted is not having the success expected or desired.’¹¹⁷

De onderzoekscommissie meende dat de Prison Commission het militaire karakter van de Borstal-training teveel uit het oog had verloren en dat daardoor essentiële discipline ontbrak in de Borstals. De politieke conclusie was vervolgens dat het Borstal-systeem de nieuwe jeugd niet aankon en de Borstals werden gedwongen om een meer gesloten en gedisciplineerdere vorm aan te nemen.¹¹⁸

¹¹¹ C.W. Kingdom, ‘Borstal escapes problem’, *The Press and Journal*, 4 juni 1948.

¹¹² Auteur onbekend, ‘Borstal useless’, *Press and Journal*, 23 juli 1943.

¹¹³ Hood, *Borstal re-assessed*, 68.

¹¹⁴ *Ibidem*, 77-78.

¹¹⁵ Auteur onbekend, ‘The value of Borstal’, *The Dover Express and Kent News*, 14 januari 1949, 5.

¹¹⁶ Roger Hood baseert zich hier op rapporten van de Prison Commission uit 1957 en 1961 die Borstal-jongeren beschrijven als ‘initially hostile to authority and adults generally’, ‘lack character’ en ‘have a shameful lack of awareness of moral, social and religious standards.’

¹¹⁷ Report of the Committee to Review Punishment in Prison, Borstal Institutions, Approved Schools and Remand Homes: Part II, Borstal Institutions, 1950-1951, in: Hood, *Borstal re-assessed*, 138.

¹¹⁸ Hood, *Borstal re-assessed*, 75.

Uiteindelijk werd er in de Criminal Justice Act van 1961 besloten dat de Borstals samen zouden gaan met nieuw opgezette detentiecentra. Deze detentiecentra met een ‘shake-up course for the young hooligan’ waren oorspronkelijk bedoeld voor jonge delinquenten die geen lange training nodig hadden maar verdrongen de Borstals steeds meer van hun plek.¹¹⁹ De stijgende criminaliteit noopte tot strengere straffen en ‘this had led to the belief that brisk and exacting regimes, such as those at detention centres, were the correct antidote to increased lawlessness.’¹²⁰ De Borstals werden steeds minder gebruikt en werden in 1968 officieel uit het wetboek gehaald.

De erfenis van Paterson

De hierboven beschreven tijdgeest laat zien dat er daadwerkelijk een omslag plaats vond in het denken over de Borstal-training als correcte manier om delinquente jongeren aan te pakken. Deze omslag heeft zeker bijgedragen aan de neergang van de Borstals, maar was grotendeels het gevolg van een zekere verstrenging in het penologische klimaat. Sean McConville vat dit kernachtig samen. De ravage en wederopbouw van de Tweede Wereldoorlog, met daarin stijgende criminaliteitscijfers en overvolle ‘Borstal camps’ met hun tegenvallende succescijfers leidde in Engeland tot pessimisme ten aanzien van de progressieve open trainingen van Paterson. Het Borstal-systeem stond na de oorlog in 1945 op instorten en was, zoals Hood schrijft, niet in staat flexibel en innovatief op te treden om de crisis te vermijden. McConville hecht grote waarde aan de rol van Paterson. Hij schrijft: ‘Paterson died in 1947, and although many ardent believers in the system remained (...) there were among them no innovators capable of adapting the basic doctrine and Edwardian techniques to meet the needs and opportunities of the times.’¹²¹ Met deze ‘needs and opportunities of the times’ bedoelt hij de nieuwe problemen waarvoor de Engelse samenleving een oplossing voor wilde. En deze oplossingen werden niet geboden door de Prison Commissioners wiens werk ‘preserved Borstal language and methods but could not regenerate confidence and vigor.’¹²²

Is Paterson daadwerkelijk in staat geweest om het gevangenisklimaat te veranderen? Of zijn alle vruchten van zijn werk samen met zijn ziel vervlogen? McConville meent dat Paterson een tweeledige erfenis heeft achtergelaten. Eén is de rol van de huismeester die omgedoopt werd tot ‘assistant governor’ en verantwoordelijk was voor een gedeelte van een gevangenis en waarvan verwacht werd dat hij of zij iedere gevangene kende en hielp met persoonlijke problemen. De ander is de ‘minimum security’ of ‘open prison’ voor volwassenen waarmee bereikt werd dat gevangenen onder verschillende regimes, uiteenlopend van open, halfopen tot gesloten, gedetineerd konden

¹¹⁹ Ibidem, 74.

¹²⁰ Ibidem, 75.

¹²¹ McConville, ‘The Victorian prison’, 160.

¹²² Ibidem.

worden.¹²³ Gevangenen die geschikt waren om onder relatieve open omstandigheden hun straf uit te zitten werden hier geplaatst. Vandaag de dag zijn er acht gevangenissen die in categorie D of 'open prison' vallen.¹²⁴

Dat zijn erfenis enigszins voelbaar is vandaag de dag zal ik niet ontkennen, maar het staat in schril contrast met de gigantische impact in de jaren '20 en '30. Zijn ideaal is naar mijn idee grotendeels vervlogen, en dat er nog steeds voorvechters bestaan van open omstandigheden en een meer humane behandeling van gevangenen (zoals The Howard League of Penal Reform) geeft maar aan dat het huidige Engelse gevangenisbeleid ver is afgedreven van Paterson's richtlijnen. Waarom konden de zegenvierende en alom bejubelden Paterson-idealen Engeland zo op haar kop zetten maar verdwenen ze als sneeuw voor de zon toen de situatie in Engeland verslechterde? De grauwe omstandigheden van na de oorlog en de veranderende tijdgeest zijn beslissend geweest voor het verval maar ontberen een langere historische verklaring. Hood en McConville zijn verhelderend maar beperken zich tot relatief korte termijn verklaringen. Daarentegen geven de criminologen John Pratt en Anna Eriksson een interessante historisch-sociologische verklaring die nieuw licht werpt op de Engelse onvruchtbare bodem waarop de progressieve humane gevangenisidealen van Paterson zo weinig grip konden krijgen. *Contrasts in punishment: an explanation of Anglophone excess and Nordic exceptionalism* (2013) onderzoekt het grote verschil in penologisch klimaat tussen Scandinavië (Noorwegen, Finland en Zweden) en de Anglofiele landen (Engeland, Nieuw-Zeeland en Australië) maar kan in dit onderzoek aanvullende informatie verstrekken omtrent Paterson's erfenis.

De auteurs werken vanuit het idee dat de Noorse en Anglofiele gevangenculturen verschillen en 'place them amongst the lowest and highest Western imprisoning societies.'¹²⁵ Aan de hand van 40 gevangenisbezoeken, criminaliteitscijfers, beleidsdocumenten en historisch onderzoek in alle landen beschrijven ze een zogenaamd 'penal excess' van hoge percentages gedetineerden, een streng strafklimaat en overvolle cellen in de Engelstalige landen, dit alles in schril contrast met Scandinavië. Ze zien vanaf de vroege negentiende eeuw het ontstaan van twee algemene trends met een eigen 'penal thought'. Samengevat schrijven ze:

¹²³ Ibidem, 159-160.

¹²⁴ Opgezocht via <http://www.justice.gov.uk/contacts/prison-finder>.

¹²⁵ J. Pratt en A. Eriksson, *Contrasts in punishment: an explanation of Anglophone excess and Nordic exceptionalism* (Oxon 2013) 8. Aanname hiervoor wordt gemaakt door te kijken naar het aantal gevangenen per 100.000 inwoners in 2010: Finland 60, Noorwegen 71, Zweden 81, Nieuw-Zeeland 203, Engeland 154 en Australië 152. Maar ze wijzen tevens op de vorm van gevangenissen. Noorse landen hebben veel meer open gevangenissen en een minder streng gevangensklimaat dan de Anglofiele landen dat hebben.

*'Egalitarianism and moderation became two of the central features of Nordic culture, and helped to promote high levels of social inclusion. In contrast, there was more emphasis on individual advancement and division in the Anglophone, which led to higher levels of social exclusion.'*¹²⁶

Wat ze zeggen is dat beide entiteiten een eigen cultuur ontwikkelden die het denken over gevangenisstraf heeft beïnvloed. In zekere zin zien ze gevangenisstraf dan ook meer dan alleen een vorm van straf, maar zien ze het tevens als een sterke symboliek die de moraal van een land uitdraagt en wordt aangegrepen door politici die bijvoorbeeld oproepen tot harder en strengere straffen. Verschillende historische ontwikkelingen zouden in Engeland bijgedragen hebben aan een cultuur van individuele ontwikkeling en onafhankelijkheid. De verzorgingsstaat ontwikkelde zich in Scandinavië bijvoorbeeld volstrekt anders dan in de Anglofiele wereld. Waar in Scandinavië de overheid veel publieke uitgaven doet, er sterk gesubsidieerde projecten als onderwijs en zorg zijn en dit sociale cohesie bevordert, is dit veel minder het geval in de Engelstalige landen en wordt daar geredeneerd vanuit een eigen individuele verantwoordelijkheid. Dit draagt volgens de auteurs mede bij aan een harder klimaat waar een misdadiger honderd procent verantwoordelijk gehouden wordt voor zijn misdaad en als zodanig wordt bestraft.¹²⁷

Hoewel zowel Scandinavië als de Anglofiele landen hun gevangenis in de negentiende eeuw hervormden naar het Pentonville-voorbeeld zorgde een verschil in culturele waarden voor een andere uitkomst. Onderwijs was in Noorwegen bijvoorbeeld een belangrijke culturele waarde en zorgde ervoor dat de Noorse landen de gevangenisstraf al vroeg zagen als hervormend. In een Noors rapport uit 1841 staat: 'There can be no talk of trowing away the fruits of Enlightenment, civilization and industrialization; hence, the classes who have so far not been able to utilize these must be included in them.'¹²⁸ Dit staat in scherp contrast met de situatie in Engeland rond dezelfde tijd waar een rapport over 'Prison Discipline' uit 1863 stelde 'that imprisonment should be used for deterrent, rather than reformative, purposes.'¹²⁹ Zoals we eerder gezien hebben ontstond er onder Du Cane juist een verharding van de gevangenisstraf waar werk, eten en omstandigheden dienden om de geest van de gevangene te breken en daarna pas opnieuw te kneden. Waar Noorwegen zich sterk hechtte aan de hervormende waarde van een priester in gevangenis, bleef die rol in Engeland marginaal en werd het onderwijs dat werd gegeven onder Du Cane slechts een privilege voor de beste gevangenen.¹³⁰ Pratt en Eriksson beschrijven dat de Noorse landen veel waarde hechtten aan

¹²⁶ Ibidem, 30.

¹²⁷ Ibidem, 66-96.

¹²⁸ Noors rapport van de Penal Institutions Committee uit 1841, in: Pratt en Eriksson, Contrasts in punishment, 100.

¹²⁹ Ibidem, 116.

¹³⁰ Ibidem, 118.

het helpen van een misdadiger wanneer hij vrij kwam. 'The road from prison to freedom for many leads to them taking the wrong path,'¹³¹ en dus was er aandacht voor de nazorg. Maar in Anglofiele landen 'individuals were responsible for their own journey through life, in prison as well as out of it (...).'¹³² In Engeland bestond bovendien het idee dat gevangenen een aparte klasse onderin de samenleving vormde, en dat dit vooral zo moest blijven. De gevangenen onderwijzen had geen zin en productief werk bleef beperkt. De Scandinavische gevangenen zagen ze vooral als een andere groep zondaars 'and, like all others, redeemable through faith.'¹³³

~

De lijst van verschillen zoals Pratt en Eriksson hem presenteren is lang. Het gaat er hier niet om aan te tonen dat de één succesvoller is dan de ander, maar om de verklaring die de auteurs geven voor het ontstaan van het Engelse penologische klimaat waarin haar overheid, maar ook het publieke debat, een grote rol speelde. Individuele verantwoordelijkheid, een sterk gevoel van klassenverschil en een staat die zich minder mengt in de levens van haar burgers is typerend voor de Engelse samenleving. De vergelijking die de auteurs maken, ongeacht of deze wel of niet zuiver is, geeft aan dat het Paterson-ideaal eerder een uitzondering dan regelmaat was in de Engelse gevangenisgeschiedenis. Het is dan ook begrijpelijk dat de steun voor open Borstals al snel afnam toen geld en ruimte nijpender werden net na de Tweede Wereldoorlog, het Engelse gevangenisregime viel terug in het traditionele patroon dat al sinds 1800 de norm was. Er was simpelweg te weinig ervaring en ruggengraat om de open Borstals van Paterson in leven te houden.

¹³¹ Ibidem, 123.

¹³² Ibidem, 124.

¹³³ Ibidem, 128.

Conclusie

In hoofdstuk 1 heb ik min of meer de voorgeschiedenis van het Engelse gevangeniswezen beschreven waarin het Borstal-systeem kon ontspringen. Deze schets is belangrijk omdat het verklaart hoe de Borstals van Paterson zich konden ontwikkelen en uitgroeien tot een nationaal en succesvol project. In hoofdstuk 2 ben ik daar dieper op ingegaan door de politieke en sociale omstandigheden te beschrijven die daaraan hebben bijgedragen en is de specifieke rol van Paterson toegelicht. Tenslotte heb ik in hoofdstuk 3 de versoerende situatie na de Tweede Wereldoorlog toegelicht en verklaard dat de daarmee gepaard gaande omslag van de publieke opinie de open Borstal in steeds kwader daglicht zette.

De vraag die ik aan het begin stelde is hoe de ideeën van Paterson voortleefden na zijn dood. Naar mijn idee is de door Paterson achtergelaten erfenis klein. Afgezien van de geïntroduceerde 'housemasters' en enkele open instellingen zijn de idealen van Paterson diep weg gezakt. Dat de open Borstals die deze belichaamden snel afbrokelden is verklaarbaar met wat McConville beschrijft als 'thick skins and short purses'.¹³⁴ Met de schade van de oorlog en stijgende criminaliteitscijfers kwam het systeem onder druk te staan en zonder de bezielende leiding van Paterson hield deze geen stand, aldus McConville. Paterson was echter een filosoof, sterk evangelisch en een optimist en ik vraag me af of er ruimte voor hem zou zijn geweest in het harde naoorlogse klimaat. Het beeld van de Engelse burger, rechter en politicus over Paterson's Borstals was namelijk gedraaid. Of het systeem nu nog rendabel en efficiënt was maakte eigenlijk niet uit, het negatieve beeld was dermate sterk dat het de Prison Commission zich gedwongen voelde Paterson's droom los te laten.

Het verklaart naar mijn mening slechts ten dele de snelle terugkeer naar de streng straffende detentiecentra voor jonge delinquenten. Engeland is al eeuwenlang gevormd door de manier waarop de overheid zich met haar burgers bemoeit en heeft bepaalde morele waarden waarop de nadruk ligt. Dit heeft invloed gehad op de strenge en afschrikwekkende manier waarop Engelsen omgaan met hun gevangenen. Er zitten enorm veel haken en ogen aan de veralgemeniserende vergelijking die Pratt en Eriksson maken maar ze onderzoeken wel nieuw terrein. Het is een goed gedocumenteerde studie die op historisch-sociologische wijze verklaart dat Paterson's progressieve idealen te weinig voedingsbodem hadden om zich staande te houden in de Engelse penologische traditie. Paterson's Borstals waren vooruitstrevend maar een 'vreemde' uitzondering als je ze in de bredere context plaatst. Het systeem was onderdeel van de zogenaamde penologische stroming die pleitte voor hervorming van de crimineel, maar die afnam na 1945 en terrein moest laten aan een afstraffende en afschrikwekkende tegenhanger. De opkomst en neergang van Paterson's Borstals

¹³⁴ McConville, 'The Victorian prison', 161.

geeft maar weer aan dat de Engelse gevangenisgeschiedenis zich niet lineair ontwikkelt volgens het vooruitgangdenken van auteurs als Fox, Cross en Ruck, maar dat tendensen constant in beweging zijn en elkaar afwisselen in prioriteit.

Dit onderzoek werpt een nieuwe blik op de neergang van het Borstal-systeem door verklaringskracht te geven aan een langere historische trend. Daarmee hoop ik het wetenschappelijke hiaat ietwat kleiner te maken. Toch blijft uitgebreider onderzoek noodzakelijk. Een meer gedetailleerde studie naar de publieke opinie omtrent de open Borstals kan onderzoeken of het Engelse volk daadwerkelijk ooit heil zag in het systeem, of dat het slechts de politiek was die enthousiast was. Een andere vervolgstudie zou zich kunnen focussen op de Scandinavische penologie en of delen hiervan toepasbaar zijn voor het Engelse systeem. Wellicht is er weer plek om te discussiëren over Patersons's idealen als Engeland zich in bloeiende en welvarende periode bevindt,.

Literatuurlijst

Secundaire literatuur:

Cross, R., *Punishment, prison and the public* (Londen 1971).

Fox, L.W., *The English prison and Borstal systems* (Londen 1952).

Gillis, J.R., 'The evolution of juvenile delinquency in England 1890-1914', *Past & Present* 67 (1975) 96-126.

Hendrick, H., *Child welfare: England 1872-1989* (Londen 1994).

Hirst, J., 'The Australian experience: the convict colony', in N. Morris en D.J. Rothman ed., *The Oxford History of the Prison: the practice of punishment in Western society* (New York 1995) 263-295.

Hood, R., *Borstal re-assessed* (Londen 1965).

McConville, S., 'The Victorian prison: England, 1865-1965', in: N. Morris en D.J. Rothman ed., *The Oxford History of the Prison: the practice of punishment in Western society* (New York 1995) 130-167.

Menis, S., 'More insights on the English Borstal: 'shaping' or just 'shaking' the young-offender', *International Journal of Criminology and Sociological Theory* 3 (2012) 985-998.

Pratt J., en A. Eriksson, *Contrasts in punishment: an explanation of Anglophone excess and Nordic exceptionalism* (Oxon 2013).

Radzinowicz L, en R. Hood, *The emergence of penal policy, in Victorian and Edwardian England* (Oxford 1990).

Ruck, S.K. ed., *Paterson on prisons. Being the collected papers of Sir Alexander Paterson* (Londen 1951).

Smith, M.K., 'Alexander Paterson, youth work and prison reform' (versie 2011)
<http://infed.org/mobi/alexander-paterson-youth-work-and-prison-reform/> (12 januari 2014).

The Howard League for Penal Reform, 'Revealed: the true scale of overcrowding prisons in England and Wales' (2 september 2013) <http://www.howardleague.org/true-scale-of-overcrowding/> (versie 30 november 2013).

Krantenartikelen:

Auteur onbekend, 'Borstal system', *Aberdeen Press and Journal*, 1 april 1926, 3.

Auteur onbekend, 'Borstal useless', *Press and Journal*, 23 juli 1943, paginanummer onbekend.

Auteur onbekend, 'The value of Borstal', *The Dover Express and Kent News*, 14 januari 1949, 5.

Auteur onbekend, 'Boys put on their honor', *Western Daily Press Bristol*, 15 augustus 1931, 5.

Auteur onbekend, 'Praise for Borstal', *The Western Gazette*, 2 oktober 1925, 10.

Auteur onbekend, 'Borstal camps', *Aberdeen Press and Journal*, 6 juni 1928, 8.

Auteur onbekend, 'Borstal age to be raised', *The Yorkshire Post*, 24 april 1936, 12.

Kingdom, C.W., 'Borstal escapes problem', *The Press and Journal*, 4 juni 1948, paginanummer onbekend.